

Biblioteka informativnih sredstava

INVENTAR
sumarno-analitički

AJ-137

**SREDIŠNJA UPRAVA
ZA POSREDOVANJE RADA
1927-1946 (1923-1942, 1945-1946)**

Slobodanka Dojčinović

Beograd

SADRŽAJ INVENTARA

	Strana
ISTORIJSKA BELEŠKA	V
ISTORIJAT TVORCA FONDA	VII
STANJE GRAĐE.....	VIII
STRUKTURA ARHIVSKE GRAĐE FONDA	1
OPIS JEDINICA OPISA.....	5
POPIS KNJIGA EVIDENCIJE	11
POPIS PERSONALNIH DOKUMENATA	17

ISTORIJSKA BELEŠKA

(OSTAVLjENA PRAZNA STRANA)

SREDIŠNJA UPRAVA ZA POSREDOVANJE RADA

**1927-1946
(1923-1942, 1945-1946)**

ISTORIJAT TVORCA FONDA

U Kraljevini Jugoslavije do 1927. godine javnu službu posredovanja rada vršila je direktno Država. Ministar socijalne politike Kraljevine Jugoslavije organizuje službu posredovanja rada na samoupravnoj bazi donoseći Uredbu¹ o organizaciji posredovanja rada. Ovim je omogućeno davanje neposredne pomoći besposlenim radnicima jeftinih zajmova za podizanje radničkih ustanova i sl. U pomenutoj Uredbi se navodi da “ustrojstvo sadašnje službe posredovanja rada počiva na načelu samouprave. Na čelu te samouprave i kao jedini nosilac javne službe posredovanja rada stoji Centralni odbor za posredovanje rada u Beogradu koji obavlja svoj zadatak preko mesnih samoupravnih organa (upravni odbori, ravnateljstva i nadzorni odbori) i upravnih ili administrativnih organa (javnih berza rada i njihovih ogranaka: podružnica i ekspozitura). Ovima stoji na čelu Središnja berza rada u Beogradu kao vrhovni administrativni organ Centralnog odbora za posredovanje rada”.²

Uredba³ o zbrinjavanju nezaposlenih radnika od 25. novembra 1937. godine određuje zadatke i organizaciju javne službe posredovanje rada i pomaganje nezaposlenih radnika kao “skup poslova, koje vrše uprave javnog posredovanja rada neposredno ili posredno preko ustanova za neobrtno posredovanje rada”.⁴ Prema ovoj Uredbi osnovni zadaci rada Središnje uprave za posredovanje rada odnosili su se na:

- vršenje administrativnih poslova iz svoje nadležnosti,
- vođenje centralnog knjigovodstva,
- vođenje centralne statistike,
- vršenje nadzora nad posredovanjem rada i pomaganje nezaposlenih radnika,
- preduzimanje mera za usavršavanje službe,
- uređenje socijalne biblioteke,
- izdavanje Službenog glasnika pod nazivom “Socijalni arhiv”,
- naučno obrađivanje pitanja iz ovog kruga rada,
- vršenje poslova, koji bi joj bili stavljeni u dužnost postojećim propisima i naredbama ministra socijalne politike i narodnog zdravlja.

Za vreme okupacije Središnja uprava za posredovanje rada je rešenjem⁵ tadašnjeg Ministarstva socijalne politike i narodnog zdravlja ukinuta 13. juna 1942. godine a njene funkcije prenete, za područje Srbije i Banata na Glavnu upravu posredovanja rada u Beogradu. Građa ovog fonda tako čini odvojen fond. Predsedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije

¹ Laza M.Kostić, Administrativno pravo Kraljevine Jugoslavije, 1933.god. str. 83

² Isto

³ “Službene novine”, K SHS br. 1, 1938. god.

⁴ Napomena kao pod br. 3. str. 1.

⁵ Arhiv Jugoslavije, fond 137, fasc. 1. 15.jun 1942.

je 3. februara 1945. godine donelo Odluku⁶ o ukidanju i nevažnosti svih pravnih propisa donetih od strane okupatora i njihovih pomagača za vreme okupacije, što se odnosilo i na Središnju upravu za posredovanje rada, jer propisi u vezi sa Središnjom upravom nisu bili u suprotnosti sa tekovinama Narodnooslobodilačke borbe.

Za vreme okupacije organizacija službe za posredovanje rada i zbrinjavanje nezaposlenih radnika pretrpela je ogromne štete. Središnja uprava je radila na oživljavanju uprave posredovanja rada, ali je likvidirana Odlukom⁷ o ukidanju Središnje uprave a Odlukom⁸ br. 3. III Plenuma Glavnog odbora jugoslovenskih sindikata njene poslove je preuzeo Glavni odbor Jedinštenih radničkih sindikata i nameštenika Jugoslavije.

Ustanove posredovanja rada organizovane su na bazi samouprave i imale su status pravnog lica koja mogu sticati prava i primati obaveze.

Centralni odbor⁹ je centralni organ samouprave u Središnjoj upravi za posredovanje rada koji je donosio odluke, predloge o osnivanju ili ukidanju podružnica ili ekspozitura javnih berzi rada i vršio nadzor i koordinaciju poslova između središnje uprave i javnih berzi rada.

Izvršni organ Centralnog odbora je Predsedništvo Centralnog odbora.

Središnja uprava za posredovanje rada obrazuje "Fond obavezne štednje službenika ustanova posredovanja rada", 1. avgusta 1932. godine.¹⁰ Cilj ovog fonda je stvaranje ušteda, kao i pomaganje svakog stalnog službenika ustanova posredovanja rada, za vreme trajanja službe.

Na osnovu fragmentarno sačuvane građe može se ustanoviti da je kancelarijsko poslovanje bilo decentralizovano.

Središnja uprava za posredovanje rada imala je svoj štambilj i okrugli pečat sa državnim grbom. Od 1927. godine štambilj i pečat nose naslov "Središnja uprava za posredovanje rada pri Ministarstvu socijalne politike", od 1929. godine "Središnja uprava za posredovanje rada pri Ministarstvu socijalne politike i narodnog zdravlja" a 1945. i 1946. godine "Središnja uprava za posredovanje rada pri Ministarstvu socijalne politike Demokratske Federativne Jugoslavije".

Centralni odbor je imao poseban štambilj naslovljen kao "Centralni odbor za posredovanje rada". Poseban štambilj imala je i "Uprava fonda obavezne štednje službenika ustanova posredovanja rada – Poslovni odbor".

Arhiviranje predmeta i akata ovog odbora vršeno je odvojeno. Fascikulacija akata odnosno predmeta nije vođena niti u sačuvanom delovodnom protokolu, niti ima tragova u građi.

Evidentiranje predmeta i akata vršeno je preko delovodnog protokola. Sačuvane su dve knjige delovodnog protokola i to za 1945. godinu.

Sačuvane su pomoćne knjige i to: Glavne knjige Središnje uprave za posredovanje rada za 1935-1936, 1937-1938, 1939, 1940, 1941 I, II, 1942-1944, 1945-1946. godinu.

Glavne knjige Centralnog odbora (rekonstruisane) za 1923-1941. i 1928. godinu, Dotacije Centralnog odbora za period 1923-1942.

STANJE GRAĐE

Požarom koji je nastao prilikom borbi za oslobođenje Beograda prouzrokovanog od Nemaca, zgrada javne berze rada je najvećim delom izgorela i pri tom je uništena skoro celokupna

⁶ "Službeni list" br. 4., 13.mart 1945.

⁷ "Službeni list" br. 33, 23.april 1946.

⁸ Arhiv Jugoslavije, fond 117, fasc. 407, arhivska jedinica 2515.
Zapisnik sa sednice III Plenuma Glavnog odbora JSRNJ, 8-9. juni 1946.g.

⁹ "Službene novine" KSHS br. 1, 1938.

¹⁰ Arhiv Jugoslavije, fond 137, fasc. 2. arhivska jedinica 4. Statut FOŠ-a 1932, 1933, 1937.

arhiva Središnje uprave, Glavne uprave i Javne berze rada. Ostale su sačuvane uglavnom knjige novčanog i računskog poslovanja. Građa koja je krajnje fragmentarna obuhvata period od 1923-1946. Primljena je izmešana sa građom Centralnog veća Saveza sindikata Jugoslavije kao njen sastavni deo, bez primopredajnog zapisnika ili popisa građe. U Arhivu je izdvojena iz fonda CVSSJ.

Neznatan deo građe pripada fondu Ministarstva finansija 10 cm, Centralnog odbora Jedinstvenih sindikata Jugoslavije 1 cm. Glavnoj upravi za posredovanje rada pripadalo je oko 0,50 d.m.

Središnjoj upravi za posredovanje rada pripadalo je oko 2,50 d.m. građe, 5 fascikli i 33 knjige.

Pošto je građa Središnje uprave za posredovanje rada oskudna a fizički u relativno dobrom stanju u potpunosti se ostavlja za čuvanje, ukupno u količini od 1,50 d.m. Izdvojeni za izlučivanje sem duplikata, triplikata i multiplikata su knjige konta 3, jedna knjiga dnevnih evidencija o troškovima i primanote za januar-oktobar 1944, novembar-decembar 1945. Ukupno 0,50 d.m. bezvrednog registraturskog materijala.

Fond Središnje uprave za posredovanje rada sređen je po principu slobodne provenijencije. Građa fonda je klasifikovana prema sledećem klasifikacionom planu:

1. **NORMATIVNA AKTA**

a) Materijali o radu SUPR-e

2. **MATERIJALI CENTRALNOG ODBORA ZA POSREDOVANJE RADA**

3. **MATERIJALI FONDA OBAVEZNE ŠTEDNJE**

a) Hipotekarni zajmovi FOŠ-a

b) Likvidacioni odbor FOŠ-a

4. **MATERIJALI IZ OBLASTI PENZIONOG I SOCIJALNOG OSIGURANJA**

5. **BUDŽETI**

6. **BILANSI**

7. **RATNA ŠTETA**

8. **MATERIJALI O LIKVIDACIJI SUPR-e**

9. **ŠTAMPA**

ADMINISTRATIVNE KNJIGE

PERSONALIJE

PLATNI SPISKIVI

U okviru klasifikacionih grupa izvršena je podela građe na podgrupe (abc) odnosno jedinice opisa.

Kao informativno sredstvo za korišćenje ovog fonda urađen je inventar. Istraživači prilikom korišćenja građe koriste signaturu fonda koja se sastoji od oznake Arhiva (Arhiv Jugoslavije), broja fonda-137, broja fascikle i jedinice opisa.

Dojčinović Slobodanka

**STRUKTURA
ARHIVSKE GRAĐE FONDA**

(OSTAVLjENA PRAZNA STRANA)

STRUKTURA ARHIVSKE GRAĐE FONDA

oznaka grupe	naziv klasifikacione grupe	od jed. opisa	do jed. opisa
1	NORMATIVNA AKTA	1	2
2	MATERIJALI CENTRALNOG ODBORA ZA POSREDOVANJE RADA	3	3
3	MATERIJALI FONDA OBAVEZNE ŠTEDNJE	4	6
4	MATERIJALI IZ OBLASTI PENZIONOG I SOCIJALNOG OSIGURANJA	7	7
5	BUDŽETI	8	8
6	BILANSI	9	9
7	RATNA ŠTETA	10	10
8	MATERIJALI O LIKVIDACIJI SUPR-e	11	11
9	ŠTAMPA	12	12
10	PERSONALIJE	13	13
11	PLATNI SPISKOVI	14	14

(OSTAVLjENA PRAZNA STRANA)

OPIS
JEDINICA OPISA

(OSTAVLjENA PRAZNA STRANA)

PREGLED JEDINICA OPISA SA KLASIFIKACIONOM ŠEMOM

naziv klasifikacione grupe

NORMATIVNA AKTA

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
----------------------	-----------------------	-----------------------------

1	1	NORMATIVNA AKTA
---	---	-----------------

Referat o regulisanju posredovanja rada, opšta uputstva za poslovanje upravnih odbora, javnih berzi rada i njihovih podružnica.
Rešenja o: prestanku rada SUPR-e, ponovnom radu SUPR-e.

godina 1927, 1928, 1942, 1945.

naziv klasifikacione grupe

NORMATIVNA AKTA

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
----------------------	-----------------------	-----------------------------

1	2	MATERIJALI O RADU SUPR-e
---	---	--------------------------

Izveštaji o radu SUPR-e, žalbe, spiskovi o: poslovanju berzi, nerešenim sporovima zaposlenih u službi javnih berzi rada.

godina 1940, 1945-1946.

naziv klasifikacione grupe

MATERIJALI CENTRALNOG ODBORA ZA POSREDOVANJE RADA

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
----------------------	-----------------------	-----------------------------

1	3	MATERIJALI CENTRALNOG ODBORA ZA POSREDOVANJE RADA
---	---	---

Materijali o radu Centralnog odbora po pitanju podizanja zgrada i investicija Javnih berzi rada 1929-1934; 1939-1945; penzionog osiguranja službenika 1935-1936; kredita za pomoć postradalih od nepogoda 1937; kredita nezaposlenima 1938; zajmova 1939-1940. Izvodi iz zapisnika Centralnog odbora 1938-1939; bilansi Centralnog odbora za posredovanje rada 1924-1927, 1931; zapisnici sa sednica Komisije za prijem knjiga i dokumenata centralnog knjigovodstva 1937, 1939-1941; rekonstrukcija centralnog knjigovodstva 1929-1930, 1933-1939.

godina 1924-1941.

naziv klasifikacione grupe

MATERIJALI FONDA OBAVEZNE ŠTEDNJE

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
----------------------	-----------------------	-----------------------------

2	4	MATERIJALI FONDA OBAVEZNE ŠTEDNJE
---	---	-----------------------------------

Statuti, zapisnici izveštaji, predlozi, molbe, zajmovi, izvodi o: radu fonda obavezne štednje službenika posredovanje rada; sednicama Poslovnog odbora, o odobrenim kreditima, subvencijama Uprave za posredovanje rada raznim fondovima koji su brinuli o standardu radnika i sl. Materijali ostalih fondova SUPR-e, subvencije za

zimsku pomoć, zajmovi na teret kredita i sl.

godina 1932-1939.

naziv klasifikacione grupe

MATERIJALI FONDA OBAVEZNE ŠTEDNJE

broj fascikle **br. jed. opisa** **naziv jedinice opisa**

2 5 HIPOTEKARNI ZAJMOVI FOŠ-a

Hipotekarni zajmovi fonda obavezne štednje službenika Javne službe posredovanja rada.

godina 1935-1940.

naziv klasifikacione grupe

MATERIJALI FONDA OBAVEZNE ŠTEDNJE

broj fascikle **br. jed. opisa** **naziv jedinice opisa**

3 6 LIKVIDACIONI ODBOR FOŠ-a

Formiranje, predlozi, molbe likvidacionog odbora fonda obavezne štednje, budžeti za isplatu, pozajmice, krediti.

godina 1938-1940.

naziv klasifikacione grupe

MATERIJALI IZ OBLASTI PENZIONOG I SOCIJALNOG OSIGURANJA

broj fascikle **br. jed. opisa** **naziv jedinice opisa**

3 7 MATERIJALI IZ OBLASTI PENZIONOG I SOCIJALNOG OSIGURANJA

Materijali iz oblasti penzionog i socijalnog osiguranja.

godina 1941-1945.

naziv klasifikacione grupe

BUDŽETI

broj fascikle **br. jed. opisa** **naziv jedinice opisa**

3 8 BUDŽETI

Budžeti.

godina 1942, 1945-1946.

naziv klasifikacione grupe

BILANSI

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
4	9	BILANSI
		Bilansi, tekući računi, pregledi rashoda i prihoda
		godina 1927-1930, 1933, 1936, 1939, 1940-1945.

naziv klasifikacione grupe

RATNA ŠTETA

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
4	10	RATNA ŠTETA
		Referati, izveštaji, prepiska o prikupljanju podataka o ratnoj šteti Službe za posredovanje rada Središnje uprave i berzi rada za Vojvodinu, Beograd, Ljubljano, Skoplje.
		godina 1945-1946.

naziv klasifikacione grupe

MATERIJALI O LIKVIDACIJI SUPR-e

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
4	11	MATERIJALI O LIKVIDACIJI SUPR-e
		Materijali sa sastanaka u Zagrebu, Petrovgradu (Zrenjanin), Ljubljani za likvidaciju.
		godina 1945.

naziv klasifikacione grupe

ŠTAMPA

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
4	12	ŠTAMPA
		Tekstovi objavljeni u dnevnoj štampi o radu SUPR-e.
		godina 1939-1945.

naziv klasifikacione grupe

PERSONALIJE

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
5	13	PERSONALNA DOSIJEJA
		Dekreti o unapređenju, rešenja o postavljenju, honorarima.
		godina 1936-1937. 1939-1945.

naziv klasifikacione grupe

PLATNI SPISKOVI

broj fascikle	br. jed. opisa	naziv jedinice opisa
6	14	PLATNI SPISKOVI

Platni spiskovi.

godina

**POPIS
KNJIGA EVIDENCIJE**

(OSTAVLjENA PRAZNA STRANA)

KNJIGE EVIDENCIJE

broj knjige 1
organiz. jedinica
vrsta knjige OPŠTI DELOVODNI PROTOKOL
naziv knjige OPŠTI DELOVODNI PROTOKOL
godina 1945.
datum
raspon br./slova 1-990
napomena

broj knjige 2
organiz. jedinica
vrsta knjige OPŠTI DELOVODNI PROTOKOL
naziv knjige OPŠTI DELOVODNI PROTOKOL
godina 1945.
datum
raspon br./slova 992-2244
napomena

broj knjige 3
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA SREDIŠNJE UPRAVE ZA POSREDOVANJE RADA
godina 1935-1936.
datum
raspon br./slova
napomena

broj knjige 4
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA SUPR-e
godina 1937-1938.
datum
raspon br./slova
napomena

broj knjige 5
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA SUPR-e
godina 1939.
datum
raspon br./slova
napomena

broj knjige 6
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA SUPR-e
godina 1940.
datum
raspon br./slova
napomena

broj knjige 7
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA SUPR-e
godina 1941.
datum I polugodište
raspon br./slova
napomena

broj knjige 8
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA SUPR-e
godina 1941.
datum II polugodište
raspon br./slova
napomena

broj knjige 9
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA SUPR-e
godina 1942-1944.
datum
raspon br./slova
napomena

broj knjige 10
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA SUPR-e
godina 1945-1946.
datum
raspon br./slova
napomena

broj knjige 11
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA CENTRALNOG ODBORA
godina 1923-1941.
datum
raspon br./slova
napomena

broj knjige 12
organiz. jedinica
vrsta knjige GLAVNA KNJIGA
naziv knjige GLAVNA KNJIGA CENTRALNOG ODBORA
godina 1928.
datum
raspon br./slova
napomena

broj knjige 13
organiz. jedinica
vrsta knjige
naziv knjige DOTACIJE CENTRALNOG ODBORA
godina 1923-1942.
datum
raspon br./slova
napomena

PERSONALNA DOKUMENTA

broj fascikle	broj jed. opisa	vrsta personalija
---------------	-----------------	-------------------

5	13	PERONALNA DOSIJEJA
---	----	--------------------

sadržaj: Dekreti o unapređenju rešenja o postavljenju, honorarima.

godina: 1936-1937, 1939, 1945.

broj fascikle	broj jed. opisa	vrsta personalija
---------------	-----------------	-------------------

6	14	PLATNI SPISKOVI
---	----	-----------------

sadržaj:

godina: